

Trots, Circulair, Slim

Column bij PCL advies over de herijking van het Utrechts landbouwbeleid 2017

De agrarische sector is volop in het nieuws, en vaak met een negatieve bijklink. Het Fipronil eierschandaal, stalbranden en protesten tegen megastallen; het is slechts een selectie van wat er afgelopen zomer over de sector is geschreven. De problemen beperken zich niet tot negatieve media-aandacht. Melkveehouders houden hun hoofd maar net boven water door lage melkprijzen. Mestoverschotten dwongen staatssecretaris Van Dam afgelopen voorjaar tot vergaande maatregelen voor het inkrimpen van de veestapel. De timing van de provincie Utrecht om nog in 2017 tot een herijking van de landbouwvisie te komen had daarom niet beter kunnen zijn. De PCL ziet deze herijking als een kans voor de provincie om de agrarische sector toekomst te geven en heeft een advies uitgebracht, waarin de woorden 'trots', 'circulair' en 'slim' centraal staan. Trots, omdat het noodzakelijk is de landbouwsector positief te benaderen, en vooral ook omdat er genoeg reden is om trots te zijn op de positieve ontwikkelingen in de Utrechtse landbouw. Circulair, omdat het tijd is om te schakelen naar een duurzaam systeem dat ecologisch houdbaar is. En slim, omdat de landbouwvisie moet worden gebaseerd op actuele kennis, data en onderzoek.

Waar willen we zijn in 2050?

Hoe ziet de Utrechtse landbouwsector er in 2050 uit? Veel boeren zitten in een situatie waar zij niet makkelijk uitkomen. Ze hebben te maken met de wereldmarkt, regelgeving van EU tot regionaal niveau, en investeringen die afbetaald moeten worden. Ze zijn zo gezegd 'locked-in'. Daarom is het van belang dat de provincie een punt aan de horizon zet. Waar willen we zijn? En wat zijn de barrières om daar te komen? Hoe kan de provincie eraan bijdragen die barrières weg te nemen? Dit moet de basis voor het nieuwe beleid vormen. De PCL raadt aan om circulariteit als uitgangspunt te nemen. Dat is niet alleen in lijn met het rijks brede programma circulaire economie, het is om allerlei redenen ook noodzakelijk. Volgens de laatste VN-voorspellingen leven er in 2050 10 miljard mensen op deze wereld. Al die monden moeten worden gevoed, en dat legt een enorme druk op de aarde en haar natuurlijke hulpbronnen. De mensheid loopt nu al tegen een aantal zogenaamde 'planetary boundaries' aan. Door circulair te produceren, kan de landbouw haar impact verminderen. In de circulaire economie worden afvalstoffen en grondstoffen continu hergebruikt. Dit is een meer natuurlijk systeem, dat langer houdbaar is. Dit leidt uiteindelijk tot minder gebruik van grondstoffen, en minder afval en emissies. Alleen op die manier kan de landbouw de mensheid nog decennialang voeden.

En hoe komen we daar?

De provincie en boeren kunnen alleen naar dat gezamenlijke doel van circulariteit komen als er slim gebruik wordt gemaakt van kennis. De actuele stand van zaken moet onder de loep genomen worden. Hoe lopen alle goederenstromen in de Utrechtse landbouw? Wat is de leeftijdsopbouw van de Utrechtse agrariërs? Hoe staat het met hun bijdrage aan het milieu? Tot op welke hoogte is de huidige landbouw in Utrecht circulair? Omdat Utrecht een kleine provincie is, en er veel vraag is naar verschillende bodemfuncties, moet er slim worden gekeken welke plek waar geschikt voor is. Bepaalde bodems zijn geschikter voor de ene functie dan de andere. Door vraag en aanbod slim te matchen, kan er tot een optimaal bodemgebruik worden gekomen. Speciale aandacht moet hierbij uitgaan naar het veenweidegebied, waar bodemdaling optreedt door de ontwatering om de melkveehouderij mogelijk te maken. Om een einde te maken aan deze onhoudbare situatie, moeten boeren zich aanpassen aan de natuurlijke omstandigheden. Dat betekent bijvoorbeeld dat ze moeten overgaan op alternatieve teelten, andere rassen en lichtere machines.

Er wordt weleens beweerd dat de provincie een beperkte rol heeft als het gaat om het reguleren van de landbouw. De provincie heeft daar echter zeker de middelen toe, en kan daarnaast ook aanjagen, stimuleren en faciliteren. Zij kan faciliteren als het gaat om het doen van goed onderzoek, en lobbyen als beleid op nationaal of EU-niveau circulariteit tegenwerkt. Zij kan samen met de agrariërs in gesprek gaan om circulariteit aan te jagen, en ze stimuleren door een stappenplan op te stellen waarbij barrières worden weggenomen. Dit kan alleen met een positieve houding naar de agrariërs, door trots op de sector te zijn. De Utrechtse landbouwsector is efficiënt en kennisintensief, en er zijn al veel goede stappen gezet richting duurzaamheid. Met deze basishouding kan de Provincie sturen naar een landbouwsector waar ook de samenleving weer trots op kan zijn. Een landbouwsector die economisch gezond is, duurzaam, circulair en bijdraagt aan een gezonde leefomgeving.